

בית מדרש

איננו בעל ממון • יראה כי חסרון הממון טובה מטובות המקום עליו : מפני שנחלקו מעליו החובות • שהוא חייב בהם לאלהים ולצני אדם בעבורו : ומעוט טרדת לנו בשמירתו והנהגתו • כמו שנאמר על אחד מהחסידים שהיה אומר המקום ילילנו מפזור הנפש אומר לו מהו פזור הנפש • אמר שיהיה לי ממון צראש כל נהר וצראש כל קריה • והוא מה שאמרו ז"ל מרבה נכסים • מרבה דאגה • ואמרו איזה עשיר השמת בחלקו ומהם כי הצטית בה' לא ימנענו רוב הממון מצטיות בה' מפני שאיננו סומך על הממון • וכו' צעיקו כפקדון צוה להשתמש בו על פנים מיוחדים ובעיניים מיוחדים לזמן קצוב ואם יתמיד קיומו אללו • לא יצטע בעבורו ולא יזכור טובתו למי שזוה לתת לו ממנו ולא יבקש עליו גמול הודאה ושבח אבל הוא מודה לצוראו יתצרך אשר שמהו סבה לטובות ואם יאבד הממון ממנו לא ידאג ולא יאבל לחסרונו אך הוא מודה לאלהיו בקחתו פקדונו מאתו • כאשר הודה לו בנתינתו לו [כמ"ש איוב ה' נתן גו' וישים אשם נפשו וידיק דינו] וישמה בחלקו • ואיננו מבקש היצק זולתו ולא יתמוד אדם-צממונו כמס"ה נדיק אוכל לשובע נפשו **אך** תועלות הצטיות בעולם • מהם מנוחת הלב מן הדאגות העולמיות והשלום מנדנד • הנפש וצטירה • לחסרון תאוותיה הגופיות • והוא בהשקט וצטיתה וצטיות בעוה"ז כמ"ש צרוך הגדר אשר יצטית בה' והיה ה' מצטיתו ואמר והיה כעץ שתול על פלגי מים ועל יוצל ישלך שרשיו וגו' ומהם מנוח' הנפש מלכ' בדרכי' הרחוקים אשר היא מכלה הגופות • ומנוחת השלמת ימי החיים כמ"ש ענה דדרך כחי קצר ימי ונא' על א' מהפרושים כי הלך אל ארץ רחוקה לבקש הטרף בתחילת פרישותו ופגע אחד מעובדי הללמי' בעיר אשר הלך אליה אמר לו הפרוש כמה אחס בתכלית העורון ומעוט ההצנה צטיותכם לללמים א"ל האמגשי ומה אחס עובד א"ל הפרוש אני עובד הצורא היכול המכלכל האחד • המטריף אשר אין כמוהו א"ל האמגשי פעלך סותר את דבריך א"ל הפרוש והאף • א"ל אולי היה מה שאמרת אחת היה מטריףך בעירך כמו שהטריףך הנה ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה כזאת ונפסקה טענת הפרוש ושצ לארצו וקבל הפרישות מן העת ההיא ולא יצא מעירו אחר כך [אשר שרה] שלה הויתי בבית וגלגל החוזר גלגלי וטלטלני אל ארץ רחבת ידים כדור נפני • ולא ממעוט צטיותי בקוני חלילה • אבל גזרת עלאה היא ואף היא לטובה ושומע לענה חכם • שכן צו חכמים מאן דביש ליה צהאי מתא ליזל למחא אחריתא וזה משלש טעמים אם עונותיו מנעו הטוב ממנו במקומו הרי גלות מכפרת עון ואם לאו אלא עונות אנשי המקום גורמים שהיחיד נמשך אחר הרוב א"כ מהר המלט ימלט מן המקו' ולא יספה עמהם בלא משפט או שמא נסיון הוא [כמ"ש צס"ד בבית נתיבות יע"ש] ואין אחד מאבותינו הראשונים ועמודי אומתנו הזקנים שלא נטרדו בגלות וטלטול מארץ אל ארץ • לבקש טרפס והצלחתם : צא ולמד מאבות השלשה ומרע"ה ודוד המע"ה וזולתם נביאי' וחסידים רבים קבלו עליהם עול גלות וע"כ דבר תמוה הוא שלא מצא אותו פרוש ידיו ורגליו לענו' הכביל באלותו ולהשיצו על עקב צשתו • וי"ל עיקר טעמו של הפרוש שחזר למקומו היה מחמת שראה שיצא שכרו צטלותו צהפסדו מפני רשעות אנשי המקום שהלך לשם • שהיו עובדי אלילים והיה ירא מן תדבקתה הרעה שם צצחתם לפיכך הסכים לשוץ למקומו : נמצא שכר גלותו כפול : ולא

ולא חשש להשיב את הכסיל פן יבזו לשכל מליו וקיס בו אל תען] ומהם · מנוחת הנפש והגוף מן התעשים הקשים והמלאכות המיגעות את הגופות ועוזב עבוד המלכים וממון אנשיהם והבוטח בה' הוא תוצע מסבות הערף מה שיש בו יותר מנוחה לגופו · ושם טוב לו ופנאי ללבו : ומה שהוא מפיק · יותר לחוצות תורתו עם אמונתו כי הסבה לא תוסיף לו בחקו · ולא תחסרהו ממנו מאומה · אלא בגזרת האל יתברך · כנ"ש כי לא ממנו לא וממערב ולא ממדבר הרים וגו' וכאמר בנאות דשא ירביצני גו' ומהם מעוט לער נפשו במסחר · אם יתעכב אליו או פרקנטיא · אואם לא יוכל לגבות חובו אם יפגעהו חולי בגופו מפני שהוא יודע כי הצורא יתברך מתקן ענינו יותר ממנו וצוה לו טוב יותר ממה שהוא צוהר לעצמו כמו שאמר אך לאלהים דומי נפשי כי ממנו תקותי ומהם שמחתו בכל ענין שיעתיקו אליו · ואם יהיה כנגד טבעו מפני בטיחונו באלהיו שלא יעשה לו אלא הטוב לו בכל ענין · כאשר תעשה האם החומלת לבנה ברחמינותו ומחולו וקשורתו והתרתו על כרחו כמס"ה אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו גו' **וכיון** שבארתי מתועלות הצטחון באלהים והנאותיו בתורה ובעולם · מה שמדמין לי · אבאר עתה מענין הצטחון שצעה דברי' אחד מהם מהו הצטחון והשני בסבות הצטחון על הצרואים והשלישי בצאור ההקדמות אשר צעבור יתחייב הצטחון באלהים · וחיוצ העסק בסבות והרציעי בצאור הדברים אשר בקם יהיה הצטחון ומיוצ שבתו וגנותו בהם · והחמישי בהפרש בין עסק הצוטה באלהים בסבות הערף : ובין עסק מי שאינו צוטח באלהים בהם · והששי בצאורא ופני חיוצ גנות דעת האומרי' באריכות התאוות בעול' ומיחלים נפשותם בקבלת עבודת האלהים כשיגיעו לחפצם בו והם בעלי המשכונות והשציעי צמפסירי הצטחון באלהים · וכל מה שצריך לדבר צענין הצטחון ולקצר בחלקיו : **פרק א** אך מהות הצטחון היא מנוחת נפש הצוטח ושיהיה לבו סמוך על מי שצטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו צענין אשר יצטח עליו · כפי יכלתו ודעתו במה שמפיק טובתו · אבל העיקר אשר צעבורו יהיה הצטחון מן הצוטח ואם יפקד לא ימלא הצטחון הוא שיהיה לבו צטוח צמי שיעטח בו שיקיים מה שאמר · ויעשה מה שערב · ויחשוב עליו הטוב במה שלא התנה ולא ערב עשוהו שיעשהו כדבה ומסד · **פרק ב** אך הסבות אשר צקן יתכן הצטחון מהצוטח על הצרואים הן שצע **אחת** מהן רחמים והחמלה והאהבה כי האדם שהוא יודע צמברו שהוא מרחם וחומל עליו יצטח בו ותנות נפשו עליו בכל מה שיטריחהו מעניניו : **והשנית** שיהיה יודע בו עם אהבתו שאינו מתעלם ממנו ולא מתעלל צמפצו · אבל הוא יודע בו שהוא משתדל ומסכים לעשותו · כי אם לא יתברר לו ממנו כל זה לא יהיה צטחוננו עליו שלם · מפני שהוא יודע התעלמותו ורפיונו צמפצו וכאשר יתקבצו לצוטח ממי שצט' בו שתי המדו' האלה גודל רחמנותו עליו ורוב השגחתו על עניניו יצטח בו מצלי ספק · **והשלישית** שיהיה סוּך לא ינזח באשר הוא חפץ ולא ימנעה מונע מעשות צקשת הצוטח כי אם היה חלש לא יסלם הצטחון עליו אע"פ שנתברר שהוא מרחם ומשגיח · מפני המנע דברים ממנו צרוצ הענינים · וכאשר יתקבצו בו שלש המדות האלה יהיה הצטחון עליו יותר ראוי **והרביעית** שיהיה יודע באופני תועלות הצוטח עליו · ולא יעלם ממנו מה שהוא טוב לו